

Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanununun Millet Meclisince Kabul Olunan Metni ve Cumhuriyet Senatosu Malî ve İktisadî İşler, Anayasa ve Adalet, Millî Eğitim - Gençlik ve Spor ve Kültür, Sosyal İşler ve Bütçe ve Plan Komisyonlarından 3'er üye Alınmak Suretiyle Kurulan Geçici Komisyon Raporu (M. Meclisi : 1/11, C. Senatosu : 1/449)

(Not : a) M. Meclisi S. Sayısı : 358

b) 14 . 6 . 1972 tarihinde Cumhurbaşkanı tarafından bir daha görüşülmek üzere geri gönderilmiştir.)

*Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 120*

28 . 1 . 1977

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Millet Meclisinin 25 . 1 . 1977 tarihli 36 ncı Birleşiminde görüşülerek açık oyla kabul edilen, Çırak Kalfa ve Ustalık Kanunu, dosyası ile birlikte sunulmuştur.
Saygılarımla.

*Kemal Güven
Millet Meclisi Başkanı*

Not : Bu Kanun 9 . 1 . 1974 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 30 . 12 . 1976; 4, 18, 20, 25 . 1 . 1977 tarihli 26, 27, 33, 35 ve 36 ncı birleşimlerinde görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 358)

*Türkiye
Cumhurbaşkanlığı
Ankara
4-688*

12 . 6 . 1972

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 2 Haziran 1972 tarihli ve 120 - 704 sayılı yazınız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul ohunduğu bildirilen 1591 numaralı Kanunu, ekli gerekçede belirtilen sebeplerden dolayı uygun bulmadığımdan, ilişik olarak takdim ediyorum.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 93 ncü maddesi gereğince bir daha görüşülmesini arz ederim.

*Cevdet Sunay
Cumhurbaşkanı*

G R E K Ç E

1. Memleketimizde insangücü eğitimi ve istihdamı bakımından büyük bir önem taşıyan çırak, kalfa ve ustalık konusunu şümullü bir temele istinat ettirmek ve hukuki bir kaynağa sahip kılmak maksadıyla ele alınan 1591 sayılı Kanun, yıllarca önce Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanmış fakat ilgili kuruluşların üzerinde anlaşış Hükümet bünyesinde mutabakat sağlanamadığı için Türkiye Büyük Millet Meclisine intikal ettirilememiş olan bir tasarının milletvekilleri tarafından teklifi üzerine çıkarılmış bulunmaktadır.

Bu sebeple; konusunda ilk çıkan kanun olmasına ve adı genellik taşımasına rağmen, kapsamı, daha birinci maddesinden itibaren çırak, kalfa ve ustalık müessesesinin ancak bir kısmına hitap etmekte ve kalkınma planı ile icra programlarında belirtilmiş olan genel ihtiyacı karşılamamaktadır.

Ayrıca; öngördüğü işyerleri bakımından tam ve kesin bir açıklığa haiz olmayıp daha ziyade işverenleri kapsamaktadır.

Bunun için; anlaşılmasında tereddütler yaratacağı, uygulanmasında güçlüklerle uğrayacağı ve eğitim ile istihdam arasındaki dengeyi de sağlayamayacağı kanaatini vermektedir.

2. 1591 sayılı Kanunun birçok esasları; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının yürütme görevine ve idare düzenine, eşitliğe, bilim ve sanat hürriyetine, çalışmaya, sosyal adalete, sosyal güvenliğe ve öğrenime ait hak ve ödevler ile Kalkınma Planının bütünlüğünü bozacak değişikliklerin önlenmesi hususundaki Hukuk Devleti esaslarına aykırıdır. Ve diğer bazı kanunların esasları ile de çelişmektedir.

3. Mezkûr kanun; bu sakıncalarından başka, vücuda getirdiği çırak, kalfa ve ustalık müessesesinin işletilmesine ve eğitimine müteallik malî külfetleri, işverenleri hesaba katmadan yalnız Devlete yüklemektedir.

N E T İ C E

1591 sayılı Kanunun çıkarılması için Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılan bütün müzakerelerin zabıtları ile ilgili bazı kuruluşlarımızın ve konu üzerinde bilgili ve yetkili şahısların da mütalaaları alınmak suretiyle tespit edilen ve yukarıda genel olarak belirtilen uyuşmazlık, yetersizlik ve uygulama güçlük ve bütçe külfetlerinin giderilerek olgunlaştırılması için; mezkûr kanunun, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 93 ncü maddesi gereğince bir kere daha görüşülmesini lüzumlu gördüm.

Cevdet Sunay
Cumhurbaşkanı

Geçici Komisyon Raporu

Cumhuriyet Senatosu

Geçici Komisyonu

Karar No. : 3

Esas No. : 1/449

16 . 3 . 1977

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 25 Ocak 1977 tarihli 36 ncı Birleşiminde görüşülerek açık oyla kabul edilen; Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu, Millet Meclisi Başkanlığının 28 Ocak 1977 tarihli ve 120 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle, Cumhuriyet Senatosunun 1 Şubat 1977 tarihli 27 ncı Birleşiminde - Mali ve İktisadi İşler -, - Anayasa ve Adalet -, - Millî Eğitim - Gençlik ve Spor ve Kültür -, - Sosyal İşler -, - Bütçe ve Plan - Komisyonlarından üçer üyenin katılması sureti ile kurulması kabul edilen Geçici Komisyonumuzun 23 Şubat 1977 ve 16 Mart 1977 tarihli Birleşimlerinde ilgili Bakanlıklar temsilcileri ile mesleki kuruluşlar temsilcileri de hazır bulundukları halde tetkik ve müzakere olundu.

1) Millet Meclisi metni, 1591 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanununun, Cumhurbaşkanı tarafından Anayasanın 93 ncü maddesi gereğince bir defa daha görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderilmesi nedeni ile Millet Meclisinde yapılan görüşmeleri sonucunda tanzim ve kabul edilmiştir.

1591 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanununun konulduğu 1972 tarihine kadar bu meslekî alan, Borçlar Kanununun 313 ncü, 318 nci, 330 ncu ve 342 nci maddelerinin günün ihtiyaçlarını karşılamaktan yoksun düzenleme biçimleri ile yürütülmekte idi.

Çıraklık müessesesine günün ihtiyaçlarına uygun ve bu müessesenin mahiyeti ile bağdaşır bir kanun düzenlemesi gereği gözetilmiş ve bu amaç ile de Mayıs 1972 tarihinde 1591 sayılı Kanun konulmuş idi. Gereği için kendisine arz edilen 1591 sayılı Kanunu Cumhurbaşkanı, 12 Haziran 1972 tarihli ve 4 - 688 sayılı yazıları ile Anayasanın 93 ncü maddesi gereğince bir defa daha görüşülmesi dileği ile Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderilmişti.

Millet Meclisince ikinci defa görüşülerek kabul edilen metin, Komisyonumuzca, çalışma hayatının özellikleri ve bu meslekî müessesenin mahiyeti gözetilmek sureti ile bu yoldaki ilk genel düzenleme için yeterli ve dengeli bir hüviyete sahip bulunduğu ve uygulamada tabi olacağı değişiklikler ile mevcut eksikliklerinin ve eleştirilere konu olabilecek yönlerinin giderilmesi ile yeterli düzenlemenin ortaya çıkmasına imkân verebilecek bir kanunlaştırma çalışması olarak görülmüştür.

Kalkınma planı, özellikle kalifiye işgücü ihtiyacının karşılanması zorunluluğunu dile getirmekte ve bu yolda gerekli tedbirleri öngörmektedir. Millet Meclisi metni, kalkınma planı esaslarında değerlendirildiğinde, plan ile bir uyarlık içinde bulunduğu görülmektedir. Zira Millet Meclisi metni, öngördüğü müesseseler ile günümüzde ancak Borçlar Kanununun 313 ncü, 318 nci, 330 ncu ve 342 nci maddelerinin günümüzün ihtiyaçlarını karşılamaktan yoksun düzenleme biçimleri ile ihtiyaçları karşılanmak istenilen bu meslek faaliyetlerine belli disiplinler getirerek kalifiye işgücünün oluşmasında yararlı sonuçlar doğuracak niteliktedir. Bu niteliğin de hukuk devleti ilkeleri ile bağdaşmayan bir yapısı görülmemiştir.

Millet Meclisi metninde sözü edilen genellikle küçük esnaf ve sanatkâr topluluklarıdır. Millet Meclisi metni, düzenlemede, imkânlar ölçüsünde dengeli görülmüştür. Metnin, meslekî eğitim nedeni ile devlet yönünden öngördüğü külfet, devletin meslekî ve teknik eğitim alanında yürütegeldiği ve aslı görev olarak üstlendiği hizmetlerden ve faaliyetlerden çok farklı ve ayrıcalıklı bir hüviyet içinde görülmemiştir.

Komisyonumuz, Borçlar Kanununun 313 ncü, 318 nci, 330 ncu ve 342 nci maddelerinin günümüzün ihtiyaçlarını karşılamaktan uzak düzenleme biçimleri ile yürütülmeye çalışılmakta olan - çıraklık - müessesesinin işleyişinin, ihtiyaçları karşılayabilecek nitelikte bir özel kanuna tabi tutulmasının zorunluğunda birleşmiş ve 1591 sayılı Kanunun Millet Meclisince kabul olunan metnini, zaman içinde uğrayacağı değişiklikler ile tekâmül ederek ihtiyaçlara en yeterli seviyede cevap verebilecek bir kanun düzenlemesini gerçekleştirici kabul etmek sureti ile benimsemiştir.

II - Millet Meclisi metninin 1 nci, 2 nci, 3 ncü, 4 ncü, 5 nci, 6 ncı, 7 nci, 8 nci, 9 ncu, 10 ncu, 11 nci, 12 nci, 13 ncü, 14 ncü, 15 nci, 16 ncı, 17 nci, 18 nci, 19 ncu, 20 nci, 21 nci, 22 nci, 23 ncü, 24 ncü, 25 nci, 26 ncı, 27 nci, 28 nci, 29 ncu, 30 ncu, 31 nci, 32 nci, 33 ncü, 34 ncü, 35 nci, 36 ncı, 37 nci, 38 nci, 39 ncu, 40 ncı, 41 nci, 42 nci, 43 ncü, 44 ncü, 45 nci, 46 ncı, 47 nci, 48 nci, 49 ncu, 50 nci, 51 nci, 52 nci maddeleri ile geçici 1 nci, 2 nci, 3 ncü ve 4 ncü maddeleri ile 53 ncü ve 54 ncü maddeleri, Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Madde 5. — Metnin (a) işaretli bendindeki «ilköğrenimini» ifadesinden maksadın «ilkokul» olduğu ve 5 yıllık bu öğrenim kurumunun karşılığı olarak kullanılmış bulunulduğu tespit edilmiş ve madde, bu anlayışla kabul olunmuştur.

Madde 34. — Metindeki «komite» nin, (a) işaretli hükme göre seçilecek 2 üye, (b) işaretli hükme göre seçilecek 2 üye, (c) işaretli hükme göre seçilecek 1 üye, (d) işaretli hükme göre seçilecek 1 üye ve birinci fıkranın son cümlesi uyarınca Millî Eğitim Bakanlığınca atanacak - Başkan - ile birlikte - 7 - üyeden oluşmakta olduğunun, maddenin mevcut tedvin biçiminin olağan anlayışı bulunduğu tespit edilmiş ve madde, bu anlayışla kabul olunmuştur.

III - Millet Meclisi metninin, önemli bir kanun eksikliğini gidereceği ve Anayasada ve kalkınma planında öngörülen önemli bir meslekî eğitimin gerçekleştirilebilmesini sağlayıcı karakteri ile toplumumuzun sosyal ve ekonomik bünyesinde meydana getireceği yararlı sonuçları gözetken Komisyonumuz, Genel Kurulda önce-

lik ve ivedilikle görüşülmesi hususunda istemde bulunulmasını da karar altına almıştır.
İşbu raporumuz,
Genel Kurulun tasvirlerine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
Samsun
Refet Rendeci

Sözcü
İstanbul
Solmaz Belül

Kâtip
Mardin
Sait Mehmetoğlu

Balıkesir
Reif Eriş

Bursa
Şeref Kayalar
Toplantıda bulunamadı.

Elâzığ
Cahit Dalokay
Toplantıda bulunamadı.

Isparta
Mustafa Gülcügil
Toplantıda bulunamadı.

İstanbul
5. 26, 32, 34, 52 nci maddelere
muhalifim. Muhalefetim ekli
Fevzi Hakkı Esatoğlu

Kayseri
Sami Turan
Toplantıda bulunamadı.

C. Bşk. S. Üye
Şerif Tüten
Toplantıda bulunamadı.

Siirt
Süreyya Öner

Sivas
Hüseyin Öztürk
Toplantıda bulunamadı.

Tabii Üye
Sami Küçük

Tabii Üye
Haydar Tunçkanat

Trabzon
Hasan Güven

KARŞI OY

1. 5 nci maddenin 1 nci fıkrasının (c) bendinde çırak olabilmek için (evsaf) aranmakta, 12 yaşındaki çocukta «Sanatın gerektirdiği evsaf» ne olabilir? Böyle genel anlamdaki tabirler, suiistimale neden oluyor. Bu tabirden amaç, bedeni yetenek ise, o zaman «sağlık durumu seçtiği sanatı yapmaya elverişli olmak» denilmesi gerekirdi. Bu bakımdan maddeye karşıyım.

2. 26 ncı maddede işverenin katkısını da sağlamak gerekir.

3. 32 nci madde işverenin eğitime bir katkısı olmadığı halde adeta bir mecburî hizmet yüklüyoruz. Bundan kurtuluş olanağı da yok. Örneğin; tazminat vermek yoluyla de kurtulamıyoruz.

4. 34 ncü madde çok karışık, kendi içinde çelişkili, 6 temsilciden 7 asıl, 7 yedek üye seçiliyor.

5. 52 nci madde yeteri kadar açık değil. Örneğin: itiraz hangi konularda olacak? Belediye cezalarına itiraz gibi sınırlı mı olacak yoksa sınırsız mıdır?

Bu maddelere yukarıda yazılı nedenlerle karşıyım.

İstanbul Senatörü
Fevzi H. Esatoğlu

CUMHURBAŞKANINCA GERİ GÖNDERİLEN METİN

Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu

Kanun No. : 1591

Kabul tarihi : 29 . 5 . 1972

MADDE 1. — Bu kanun 507 sayılı Kanuna tabi işyerleri ile 5590 sayılı Kanuna göre kurulmuş olan meslekî teşekküllere kayıtlı 15 ve daha az işçi çalıştıran işyerlerine ve bu işyerlerinde çalıştırılan çırak, kalfa ve ustalara uygulanır.

MADDE 2. — Çıraklık Kurulu bu kanun kapsamına alınacak veya çıkarılacak mahâl ve sanatlar hakkında karar verir. Bu karar Millî Eğitim Bakanlığınca ilân edildikten sonra uygulanır.

Kanun kapsamı ile ilgili uygulamadan doğacak tereddüt ve anlaşmazlıklar, meslek kolunun bağlı olduğu teşekkülün mütalâası alınmak suretiyle Millî Eğitim Bakanlığınca karara bağlanır. Lüzum ve zaruret halinde Millî Eğitim Bakanlığı konuyu Çıraklık Kuruluna da götürebilir.

Kanun kapsamında bulunan veya yeniden alınacak olan bir işyerinde, kanunda belirtilen diğer şartlardan başka en az bir ustanın bulunması veya işyeri sahibi veyahut vekilinin bizzat usta olarak çalışması zorunludur.

MADDE 3. — Bu kanuna göre çırak çalıştırmak isteyen işyeri sahibi veya kanuni temsilcisi alacağı çırak adayları için Mahallî Çıraklık Eğitimi Komitesine 7 işgünü içinde bilgi vermekle yükümlüdür.

MADDE 4. — Bu kanuna tabi bir sanatı, o sanat için düzenlenen teorik ve pratik öğrenim programına göre o işyerinde öğrenmek amacı ile bir çıraklık sözleşmesi ile bir işyeri sahibinin hizmetine giren kimseye çırak denir. Ancak, aynı maksatla veli veya vasisinin yanında çalışanlardan çıraklık sözleşmesi aranmaz.

MADDE 5. — 1. Çırak olabilmek için, aşağıdaki nitelikleri ve şartları taşımak gerekmektedir.

- a) En az ilköğrenimini bitirmek,
- b) 12 yaşından küçük 18 yaşından büyük olmamak,
- c) Seçtiği sanatın gerektirdiği evsafı haiz olmak,

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ
METİN

Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu

MADDE 1. — Bu Kanun 507 sayılı Kanuna tabi işyerleri ile 5590 sayılı Kanuna göre kurulmuş olan meslekî teşekküllere kayıtlı işyerlerine ve bu işyerlerinde çalıştırılan çırak, kalfa ve ustalara uygulanır.

Devlete bağlı kurumlarda, Kamu İktisadi Teşebbüsleri kendi bünyelerinde çırak okulları açabilirler. Bu okullarda uygulanacak yönetmelikler, Milli Eğitim Bakanlığı ile ilgili kuruluş tarafından müştereken hazırlanır.

MADDE 2. — Çıraklık Kurulu bu Kanun kapsamına alınacak veya çıkarılacak mahal ve sanatlar hakkında karar verir. Bu karar Millî Eğitim Bakanlığınca ilân edildikten sonra uygulanır.

Kanun kapsamı ile ilgili uygulamadan doğacak tereddüt ve anlaşmazlıklar, meslek kolunun bağlı olduğu teşekkülün mütalaası alınmak suretiyle Millî Eğitim Bakanlığınca karara bağlanır. Lüzum ve zaruret halinde Millî Eğitim Bakanlığı konuyu Çıraklık Kuruluna da götürebilir.

Kanun kapsamında bulunan veya yeniden alınacak olan bir işyerinde, kanunda belirtilen diğer şartlardan başka en az bir ustanın bulunması veya işyeri sahibi veyahut vekilinin bizzat usta olarak çalışması zorunludur.

MADDE 3. — Bu Kanuna göre çırak çalıştırmak isteyen işyeri sahibi veya kanunî temsilcisi alacağı çırak adayları için Mahallî Çıraklık Eğitimi Komitesine 7 işgünü içinde bilgi vermekle yükümlüdür.

MADDE 4. — Bu Kanuna tabi bir sanatı, o sanat için düzenlenen teorik ve pratik öğrenim programına göre o işyerinde öğrenmek amacı ile bir çıraklık sözleşmesi ile bir işyeri sahibinin hizmetine giren kimseye çırak denir. Ancak, aynı maksatla veli veya vasisinin yanında çalışanlardan çıraklık sözleşmesi aranmaz.

MADDE 5. — 1. Çırak olabilmek için, aşağıdaki nitelikleri ve şartları taşımak gerekmektedir.

- a) En az ilköğrenimini bitirmek,
- b) 12 yaşından küçük 18 yaşından büyük olmak,
- c) Seçtiği sanatın gerektirdiği evsafı haiz olmak,

GEÇİCİ KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METİN

Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Millet Meclisi metninin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Millet Meclisi metninin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Cumhurbaşkanınca Geri Gönderilen Metin

2. Bazı sanatlara alınacak çıraklarda aranacak en küçük yaşlarla en az öğrenim dereceleri Çıraklık Kurulunca tesbit ve Millî Eğitim Bakanlığınca ilân olunur.

3. Çıraklık bir öğrenim dönemi olduğundan ilköğrenimini bitirmiyen ve fakat seçtiği sanatın gerektirdiği kabiliyetleri haiz bulunan kimseler, mahallî çıraklık eğitimi komitesinin muvafakati ile çırak olarak alınır, ancak bu gibilerinin kalfalık imtihanına girebilmeleri için çıraklık süresince okur - yazar olmaları şarttır.

MADDE 6. — Her sanatta çıraklık süresinin ne kadar olacağı Çıraklık Kurulunun mütalâası alınarak Millî Eğitim Bakanlığınca tespit ve ilân olunur.

MADDE 7. — Çıraklık süresinin muntazaman ve aralıksız olarak tamamlanması esastır. Çırağın muteber ve gerçek sebeplerle bir yıl içindeki devamsızlığı 30 iş gününden fazla olduğu takdirde, fazlası çıraklık süresine eklenir.

MADDE 8. — Çırağın bu kanuna göre çırak olmadan önce sanatı ile ilgili olarak elde ettiği bilgi ve tecrübe, zaman itibarıyla Çıraklık Eğitimi Komitesi tarafından değerlendirilerek bu müddet çıraklık süresinden indirilebilir.

MADDE 9. — Çıraklığa bir tecrübe devresi ile başlanır. Bu devre sanatın özelliklerine göre 1 aydan az 2 aydan fazla olamaz. Bu süre içinde taraflar çıraklık sözleşmesini o mahaldeki Çıraklık Eğitimi Komitesine önceden bildirmek şartı ile ihbarsız ve tazminatsız olarak feshedebilirler. Tecrübe devresinin sona ermesi üzerine Çıraklık Sözleşmesi kesinleşir ve bu devre çıraklık süresinden sayılır.

MADDE 10. — Çırak olmak isteyenlerin müracaat, seçim ve işe alınmaları ile ilgili işlemlerin ve lüzumlu belgelerin ne olacağı, çırağa sanatını öğretmekle görevli ustaların yapacakları öğretimin usul ve tekniğini öğrenmelerini kolaylaştırmak amacı ile kısa süreli kursların açılması, bu kurslara ait programların düzenlenmesi, Çıraklık Sözleşmesinin şekil ve muhtevası ve tanzim tarzı Çıraklık Kurulunca hazırlanıp Millî Eğitim Bakanlığınca tasdik edilecek bir yönetmelikte gösterilir.

Millet Meclisinin Kabul Ettiği Metin

2. Bazı sanatlara alınacak çıraklarda aranacak en küçük yaşlarla en az öğrenim dereceleri Çıraklık Kurulunca tespit ve Milli Eğitim Bakanlığınca ilân olunur.

3. Çıraklık bir öğrenim dönemi olduğundan ilk öğrenimini bitirmeyen ve fakat seçtiği sanatın gerektirdiği kabiliyetleri haiz bulunan kimseler, mahallî çıraklık eğitimi komitesinin muvafakati ile çırak olarak alınır, ancak bu gibilerinin kalfalık imtihanına girebilmeleri için çıraklık süresince okur - yazar olmaları şarttır.

MADDE 6. — Her sanatta çıraklık süresinin ne kadar olacağı Çıraklık Kurulunun mütalaası alınarak Milli Eğitim Bakanlığınca tespit ve ilân olunur.

MADDE 7. — Çıraklık süresinin muntazaman ve aralıksız olarak tamamlanması esastır. Çırağın muteber ve gerçek sebeplerle bir yıl içindeki devamsızlığı 30 iş gününden fazla olduğu takdirde, fazlası çıraklık süresine eklenir.

MADDE 8. — Çırağın bu Kanuna göre çırak olmadan önce sanatı ile ilgili olarak elde ettiği bilgi ve tecrübe, zaman itibarıyla Çıraklık Eğitimi Komitesi tarafından değerlendirilerek bu müddet çıraklık süresinden indirilebilir.

MADDE 9. — Çıraklığa bir tecrübe devresi ile başlanır. Bu devre sanatın özelliklerine göre 1 aydan az 2 aydan fazla olamaz. Bu süre içinde taraflar çıraklık sözleşmesini o mahaldeki Çıraklık Eğitimi Komitesine önceden bildirmek şartı ile ihbarsız ve tazminatsız olarak feshedebilirler. Tecrübe devresinin sona ermesi üzerine Çıraklık Sözleşmesi kesinleşir ve bu devre çıraklık süresinden sayılır.

MADDE 10. — Çırak olmak isteyenlerin müracaat, seçim ve işe alınmaları ile ilgili işlemlerin ve lüzumlu belgelerin ne olacağı, çırağa sanatını öğretmekle görevli ustaların yapacakları öğretimin usul ve tekniğini öğrenmelerini kolaylaştırmak amacı ile kısa süreli kursların açılması, bu kurslara ait programların düzenlenmesi, Çıraklık Sözleşmesinin şekil ve muhtevası ve tanzim tarzı Çıraklık Kurulunca hazırlanıp Milli Eğitim Bakanlığınca tasdik edilecek bir yönetmelikte gösterilir.

Geçici Komisyonun Kabul Ettiği Metin

MADDE 6. — Millet Meclisi metninin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Millet Meclisi metninin 7 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Millet Meclisi metninin 8 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Millet Meclisi metninin 9 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Millet Meclisi metninin 10 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Cumhurbaşkanınca Geri Gönderilen Metin

MADDE 11. — Bu kanunda belirtilen esaslar dairesinde tertibolunan imtihanlarda başarı gösterip ustalık ehliyetnamesini haiz usta çalıştırmıyan veya aynı niteliği taşıyıyan işyeri sahibi veya kanuni temsilcisi çırak alamaz ve yetiştiremez.

MADDE 12. — 1. Çırak bir öğrencidir. Bu kanunun değinmediği hallerde diğer kanunlardaki çıraklıkla ilgili hükümler uygulanır.

2. Çıraklar işyerlerinde çalıştırılan kimseler sayısına ithal edilemezler.

MADDE 13. — 1. İşyeri sahibi çırağa işe başladığı günden itibaren ücret ödemekle yükümlüdür.

Her altı ayda bir artan kademeli ücret baremine göre Çıraklık Kurulunca tesbit olunacak bu ücret çıraklığın ilk altı ayında, çırağın çalıştığı işyerindeki kalfanın veya işyerinde bu nitelikte bir kimse yoksa o yerde sanatta çalışan muadili bir kimsenin ücretinin % 20 sinden ve son altı ayında ise % 60 ından az olmaz.

2. Çırak olmadan önce sanatlarında elde etmiş oldukları bilgi ve pratik tecrübeler dolayısıyla çıraklık süresinden indirme yapılan çıraklar, durumlarına tekabül eden devrenin ücretini alırlar.

3. Çıraklara verilen ücretler her türlü vergi ve sigorta priminden muaftır.

MADDE 14. — Çıraklar yetiştirilmek üzere emrine verildikleri işkolu nezaretçisi (İşyeri sahibi, temsilcisi, ustası, kalfası veya benzeri kademeyi işgal edenin) çalışma saatlerine uygun şekilde çalıştırılırlar. Çıraklık süresinin son yılı hariç devamlı olarak yalnız çalışmalarına müsaade edilemez. Bu konuda 1475 sayılı İş Kanununun çocukları çalıştırma yasağı (madde 67) gece çalıştırma yasağı (madde 69) ve ağır ve tehlikeli işler (madde 78) hükümleri göz önünde bulundurulur. 507 sayılı Kanunun kapsamına giren işyerlerinde, çırağın veli veya kanuni mümessilinin ve mahalli çıraklık komitesinin muvafakati alınmak şartıyla çıraklar, saat 21 e kadar çalıştırılabilirler.

MADDE 15. — 1. İşyeri sahibi çıraklara bir sene öğrenimden sonra, yılda bir ay ücretli izin vermekle yükümlüdür.

2. Yıllık ücretli izinler sırasıyla ve çırağın yetiştirilmesi için açılan meslek kurslarının tatil edildiği aylarda verilir.

3. Gerçek mazeret ve önemli sebepler dolayısıyla işyeri sahibi çırağa ücretsiz izin verebilir. Bu mahiyetteki izinler yılda 30 iş gününden fazla sürdüğü takdirde çıraklık süresine eklenir.

4. Bu kanunla diğer kanunlardaki ücretli izinlere ait hükümler çeliştiği takdirde bunlardan çırak yararına olanları uygulanır.

Millet Meclisinin Kabul Ettiği Metin

MADDE 11. — Bu kanunda belirtilen esaslar dairesinde tertibolunan imtihanlarda başarı gösterip usul ehliyetnamesini haiz usta çalıştırmıyan veya aynı niteliği taşımayan işyeri sahibi veya kanunî temsilcisi çırak alamaz ve yetiştiremez.

MADDE 12. — 1. Çırak bir öğrencidir. Bu kanunun değinmediği hallerde diğer kanunlardaki çıraklıkla ilgili hükümler uygulanır.

2. Çıraklar işyerlerinde çalıştırılan kimseler sayısına ithal edilemezler.

MADDE 13. — İşyeri sahibi, çırağa işe başladığı gündünden itibaren İş Kanunu gereğince tespit edilen asgarî ücretin % 30 undan aşağı olmamak üzere ücret ödemekle yükümlüdür.

Bu ücret, her altı ayda bir çırağın ücretinin % 5 inden az olmamak üzere kademeli olarak arttırılır.

Çıraklara verilen ücretler, her türlü vergiden muaftır.

Çıraklar hakkında çıraklık süresince 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun iş kazalarıyla meslek hastalıkları ve hastalık sigortaları hükümleri uygulanır.

Bu ücretlere ait primlerin hesabı Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanacak yönetmelikle saptanır.

MADDE 14. — Çıraklar yetiştirilmek üzere emrine verildikleri işkolu nezaretçisi (İşyeri sahibi, temsilcisi, ustası, kalfası veya benzeri kademeyi işgal edenin) çalışma saatlerine uygun şekilde çalıştırılırlar. Çıraklık süresinin son yılı hariç devamlı olarak yalnız çalışmalarına müsaade edilemez. Bu konuda 1475 sayılı İş Kanununun çocukları çalıştırma yasağı (madde 67) gece çalıştırma yasağı (madde 69) ve ağır ve tehlikeli işler (madde 78) hükümleri göz önünde bulundurulur. 507 sayılı Kanunun kapsamına giren işyerlerinde, çırağın veli veya kanunî mümessilinin ve mahalli çıraklık komitesinin muvafakati alınmak şartıyla çıraklar, saat 21 e kadar çalıştırılabilirler.

MADDE 15. — 1. İşyeri sahibi çıraklara bir sene öğrenimden sonra, yılda bir ay ücretli izin vermekle yükümlüdür.

2. Yıllık ücretli izinler sırasıyla ve çırağın yetiştirilmesi için açılan meslek kurslarının tatil edildiği aylarda verilir.

3. Gerçek mazeret ve önemli sebepler dolayısıyla işyeri sahibi çırağa ücretsiz izin verebilir. Bu

Geçici Komisyonun Kabul Ettiği Metin

MADDE 11. — Millet Meclisi metninin 11 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Millet Meclisi metninin 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13. — Millet Meclisi metninin 13 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Millet Meclisi metninin 14 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. — Millet Meclisi metninin 15 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÖLÜM - I

Çıraklık sözleşmesi

MADDE 16. — Her işyeri sahibi veya temsilcisi çırak adayını çıraklığa aldığı tarihten itibaren onunla, reşidolmaması halinde veli veya kanuni mümessili ile 15 gün içinde çıraklık sözleşmesi yapmaya mecburdur.

MADDE 17. — Çıraklık sözleşmesi çıraklık süresinin tamamlanmasıyla sona erer. Ancak, kalıflık imtihanında başarı gösteremiyenler çırak olarak çalışmaya devam ederler.

MADDE 18. — Aşağıdaki hallerde çıraklık sözleşmesi taraflarca feshedilebilir.

1. Çırak yönünden :

a) İşyeri sahibi gerçek kişi ise ölümü veya tüzel kişi ise infisahı, iflâsı, işyerinin grev, lo-kavt diğer mücbir sebeplerden gayrı bir sebeple faaliyetini aralıksız iki aydan fazla tatil etmesi veya işyerinin uzak bir yere nakli dolayısıyla çırağın işine devam etmesine maddi imkân kalmaması veyahut devamının ona ağır külfet yüklemesi,

b) Çırağın, mücbir bir sebep altında, işine devam etmesini fiilen imkânsız kılacak derecede uzak bir yere ailesi ile birlikte veya yalnız olarak ikametgâhını nakletmesi,

c) Çırağa, sanatını öğreten ustanın aralıksız olarak iki ay veya daha fazla süren hastalığı halinde yerine bir başkasının alınmaması,

d) İşyeri sahibi veya ustanın çırağa fena muamele ettiğinin veyahut çırağa karşı olan vazife ve vecibelerin yerine getirilmediğinin ilgili komitece tesbit edilmesi,

e) Çırağa, sanatını öğreten ustanın ayrılması veya şeref ve haysiyeti muhil bir suçtan hapse mahkûm olması ve yerine başka bir ustanın getirilememesi,

f) Çırağın, hastalık ve sair sebepler dolayısıyla sanatını öğrenmeyi devamlı olarak engelliyen bir halin meydana gelmesi,

g) Çırağın, yaptığı işin veya işyerindeki durumunun onun sağlığı ve ahlâki bakımdan mahzurlu olduğunun sonradan anlaşılması,

h) Çırağın öğreneceği sanatın dışındaki işlerde çalıştırıldığının çıraklık komitesince tesbit edilmesi.

2. İşyeri sahibi bakımından :

a) Çırağın; işyeri sahibi, temsilcisi, ustası veya bunların aile üyelerinden birinin şeref ve namusuna dokunacak sözler sarf ettiğinin veya da ranışlarda bulunduğu yahut bunlar hakkında şeref ve haysiyet kırıcı ve asılsız ihbar ve isnatlarda bulunduğu ilgili çıraklık komitesince tesbit edilmesi,

Millet Meclisinin Kabul Ettiği Metin

mahiyetteki izinler yılda 30 iş gününden fazla sürdüğü takdirde çıraklık süresine eklenir.

4. Bu kanunla diğer kanunlardaki ücretli izinlere ait hükümler çeliştiği takdirde bunlardan çırak yararına olanları uygulanır.

BOLÜM - I

Çıraklık Sözleşmesi

MADDE 16. — İşyeri sahibi veya temsilcisi çırak adayını çalıştırmaya başlamadan önce velisi veya kanunî mümessili ile 3 örnek yazılı bir çıraklık sözleşmesi yapmaya mecburdur.

Çırağın sözleşme süresi içinde reşit olması halinde de çıraklık sözleşmesi devam eder.

Çıraklık sözleşmesinin birer örneği taraflara, bir örneği de ilgili teşkilâta verilir.

MADDE 17. — Çıraklık sözleşmesi çıraklık süresinin tamamlanmasıyla sona erer. Ancak, kalfalık imtihanında başarı gösteremeyenler çırak olarak çalışmaya devam ederler.

MADDE 18. — Aşağıdaki hallerde çıraklık sözleşmesi taraflarca feshedilebilir.

1. Çırak yönünden :

a) İşyeri sahibi gerçek kişi ise ölümü veya tüzelkişi ise infisalı, iflâsı, işyerinin grev, lokavt diğer mücbir sebeplerden gayri bir sebeple faaliyetini ara-lıksız iki aydan fazla tatil etmesi veya işyerinin uzak bir yere nakli dolayısıyla çırağın işine devam etmesine maddî imkân kalmaması veyahut devamının ona ağır külfet yüklemesi,

b) Çırağın, mücbir bir sebep altında, işine devam etmesini fiilen imkânsız kılacak derecede uzak bir yere ailesi ile birlikte veya yalnız olarak ikametgâhını nakletmesi,

c) Çırağa, sanatını öğreten ustanın aralıksız olarak iki ay veya daha fazla süren hastalığı halinde yerine bir başkasının alınmaması,

d) İşyeri sahibi veya ustanın çırağa fena muamele ettiğinin veyahut çırağa karşı olan vazife ve vecibelerin yerine getirilmediğinin ilgili komitece tespit edilmesi,

e) Çırağa, sanatını öğreten ustanın ayrılması veya şeref ve haysiyeti muhil bir suçtan hapse mahkûm olması ve yerine başka bir ustanın getirilememesi,

Geçici Komisyonun Kabul Ettiği Metin

MADDE 16. — Millet Meclisi metninin 16 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17. — Millet Meclisi metninin 17 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 18. — Millet Meclisi metninin 18 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Cumhurbaşkanınca Geri Gönderilen Metin

- b) Çırağın, işine okul veya kursa, izinsiz ve gerçek bir sebebolmaksızın devamsızlık göstermesi,
- c) Çırağın, aralıksız iki ay veya daha fazla devamsızlığını mucibolan, yahut işyeri sahibinin, usta ve işyerindeki arkadaşlarının sağlığı bakımından tehlike arz eden bir hastalığa tutulması,
- d) İşyeri sahibine karşı olan vecibelerini yerine getirmemesi,
- e) İşyeri idyönetmeliğinin cıraklarla ilgili hükümlerine aykırı harekette ısrar etmesi, idyönetmeliği bulunmıyan işyerleri için işyeri sahipleri veya ustanın koyduğı iş nizamını bozucu hareket-te bulunması,
- f) Çıraklık Eğitimi Komitesince uygun görülecek diğcr sebeplerin meydana çıkması.

MADDE 19. — İşyeri sahibinin değışmesi halinde, cıraklık sözleşmesi, iki tarafın muvafakati ile yürürlüğe devam eder.

BÖLÜM - II

Tarafların görev ve yükümlölükleri

MADDE 20. — İşyeri sahibinin cırağa karşı olan görev ve yükümlölükleri :

1. Cırağa, sözleşmede belirtilen o sanata ait öğrenim programını noksansız olarak uygulamak, onun cıraklık süresi sonunda yapılacak kalfalık imtihanını başarabilecek tarzda yetiştirilmesini sağlamak,
2. Çırağın, sanatı ile ilgili teorik meslek dersleri görmek üzere okul ve kurslara devamına müsaade etmek ve devamını kontrol altında bulundurmak,
3. Çırağı, sanatını öğrenmesi ile ilgili işlerde çalıştırmak,
4. Çıraklık sözleşmesinin tanzimini takibeden yedi iş günü içinde sözleşmenin bir örneğini mahallî cıraklık eğitimi komitesine, derneğe kayıtlı ise ilgili derneğe veya odaya vermek ve sicil numarasını alarak sözleşmeye yazmak,
5. Çırağın, izin, hastalık ve sair sebeplerle olan devamsızlığını sicil tutan derneğe ve mahallî cıraklık eğitimi komitesine bildirmek,

Millet Meclisinin Kabul Ettiği Metin

f) Çırağın, hastalık ve sair sebepler dolayısıyla sanatını öğrenmeyi devamlı olarak engelliyen bir halin meydana gelmesi,

g) Çırağın, yaptığı işin veya işyerindeki durumunun onun sağlığı ve ahlâkı bakımından mahzurlu olduğunun sonradan anlaşılması,

h) Çırağın öğreneceği sanatın dışındaki işlerde çalıştırıldığına çıraklık komitesince tespit edilmesi.

2. İşyeri sahibi bakımından :

a) Çırağın; işyeri sahibi, temsilcisi, ustası veya bunların aile üyelerinden birinin şeref ve namusuna dokunacak sözler sarf ettiğinin veya davranışlarda bulunduğu yahut bunlar hakkında şeref ve haysiyet kırıcı ve asılsız ihbar ve isnatlarda bulunduğu ilgili çıraklık komitesince tespit edilmesi,

b) Çırağın, işine okul veya kursa, izinsiz ve gerçek bir sebep olmaksızın devamsızlık göstermesi,

c) Çırağın, aralıksız iki ay veya daha fazla devamsızlığını mucip olan, yahut işyeri sahibinin, usta ve işyerindeki arkadaşlarının sağlığı bakımından tehlike arz eden bir hastalığa tutulması,

d) İşyeri sahibine karşı olan vecibelerini yerine getirmemesi,

e) İşyeri idareciliğinin çıraklarla ilgili hükümlerine aykırı harekette ısrar etmesi, idareciliği bulunmayan işyerleri için işyeri sahipleri veya ustanın koyduğu iş nizamını bozucu harekette bulunması,

f) Çıraklık Eğitimi Komitesince uygun görülecek diğer sebeplerin meydana çıkması,

MADDE 19. — İşyeri sahibinin değişmesi halinde, çıraklık sözleşmesi, iki tarafın muvafakati ile yürürlüğe devam eder.

BÖLÜM - II

Tarafların Görev ve Yükümlülükleri

MADDE 20. — İşyeri sahibinin çırağa karşı olan görev ve yükümlülükleri :

1. Çırağa, sözleşmede belirtilen o sanata ait öğrenim programını noksatsız olarak uygulamak, onun çıraklık süresi sonunda yapılacak kalfalık imtihanını başarabilecek tarzda yetiştirilmesini sağlamak,

2. Çırağın, sanatı ile ilgili teorik meslek dersleri görmek üzere okul ve kurslara devamına müsaade etmek ve devamını kontrol altında bulundurmak,

3. Çırağı, sanatını öğrenmesi ile ilgili işlerde çalıştırmak,

Geçici Komisyonun Kabul Ettiği Metin

MADDE 19. — Millet Meclisi metninin 19 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20. — Millet Meclisi metninin 20 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Cumhurbaşkanınca Geri Gönderilen Metin

6. Her yıl sonunda çırağın sicil özetini ilgili dernekten veya odadan alarak çırağın veli veya kanuni mümessiline göndermek,

7. Çırağın, çıraklık süresini tamamladığına dair sicili tutan derneğin bildirmesinden sonra açılacak ilk kalfalık imtihanına girmesini sağlamak ve imtihan için gereken alet ve malzemeyi mahallî çıraklık eğitimi komitesinden temin etmek.

MADDE 21. — Çırağın işyeri sahibine karşı olan görev ve yükümlülükleri :

1. Sanatını muayyen yetiştirme programına uygun olarak olanca dikkat, gayret ve itinasıyla öğrenmeye, sanatında yeter derecede maharet elde etmeye ve çıraklık süresi içerisinde kalfa olmaya çalışmak,

2. Gerek işyerlerindeki pratik çalışma işine ve gerekse sanatı ile ilgili teorik meslek derslerini görmek üzere tâyin edilen okul ve kurslara muntazam olarak devam etmek,

3. Çırağın yetiştirme ve öğrenme durum ve kabiliyetini tespit etmek üzere yapılacak deneme imtihanları ile kalfalık imtihanına girmek,

4. İşyerine ait sır ve özellikleri başkalarına söylememek.

BÖLÜM - III

Çırağın yetiştirilmesi

MADDE 22. — Çıraklık, çırağın işe alınması ile başlar. Çırağın sanatını öğrenmesi için iş üzerinde bir öğrenci gibi çalışması şarttır.

MADDE 23. — Millî Eğitim Bakanlığı, mahallî çıraklık eğitimi komitelerinin ve Çıraklık Kurulunun mütalâasını almak suretiyle her sanata mahsus pratik ve teorik yetiştirme programlarını hazırlar. Bu programlarda her sanatın icrası için zaruri olan maharet ve işlemler, bunların öğretilme sıra ve süreleri ayrı ayrı gösterilir.

Millet Meclisinin Kabul Ettiği Metin

4. Çıraklık sözleşmesinin tanzimini takibeden yedi iş günü içinde sözleşmenin bir örneğini mahallî çıraklık eğitimi komitesine, derneğe kayıtlı ise ilgili derneğe veya odaya vermek ve sicil numarasını alarak sözleşmeye yazmak,

5. Çırağın, izin, hastalık ve sair sebeplerle olan devamsızlığını sicil tutan derneğe ve mahallî çıraklık eğitimi komitesine bildirmek,

6. Her yıl sonunda çırağın sicil özetini ilgili dernekten veya odadan alarak çırağın veli veya kanunî mümessiline göndermek,

7. Çırağın, çıraklık süresini tamamladığına dair sicili tutan derneğin bildirmesinden sonra açılacak ilk kalfalık imtihanına girmesini sağlamak ve imtihan için gereken alet ve malzemeye mahallî çıraklık eğitimi komitesinden temin etmek.

MADDE 21. — Çırağın işyeri sahibine karşı olan görev ve yükümlülükleri :

1. Sanatını muayyen yetiştirme programına uygun olarak olanca dikkat, gayret ve itinasıyla öğrenmeye, sanatında yeter derecede maharet elde etmeye ve çıraklık süresi içerisinde kalfa olmaya çalışmak,

2. Gerek işyerlerindeki pratik çalışma işine ve gerekse sanatı ile ilgili teorik meslek derslerini görmek üzere tayin edilen okul ve kurslara muntazam olarak devam etmek,

3. Çırağın yetiştirme ve öğrenme durum ve kabiliyetini tespit etmek üzere yapılacak deneme imtihanları ile kalfalık imtihanına girmek,

4. İşyerine ait sır ve özellikleri başkalarına söylememek.

BÖLÜM - III

Çırağın Yetiştirilmesi

MADDE 22. — Çıraklık, çırağın işe alınması ile başlar. Çırağın sanatını öğrenmesi için iş üzerinde bir öğrenci gibi çalışması şarttır.

MADDE 23. — Millî Eğitim Bakanlığı, mahallî çıraklık eğitimi komitelerinin ve Çıraklık Kurulunun mütalaasını almak suretiyle her sanata mahsus pratik ve teorik yetiştirme programlarını hazırlar. Bu programlarda her sanatın icrası için zarurî olan maharet ve işlemler, bunların öğretilme sıra ve süreleri ayrı ayrı gösterilir.

Geçici Komisyonun Kabul Ettiği Metin

MADDE 21. — Millet Meclisi metninin 21 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 22. — Millet Meclisi metninin 22 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 23. — Millet Meclisi metninin 23 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 24. — Teorik meslek dersleri programlarının çırağın sanatını etraflı bir şekilde öğrenmesine doğrudan doğruya yardımcı olacak konuları içine alması ve pratik çalışmalara paralel olarak işlenmesi gereklidir.

MADDE 25. — Çıraklar için haftada en çok 8 saatlik teorik ve pratik meslek kursları düzenlenir. Bu sürenin yarısı iş saatlerinde, yarısı da iş saatleri dışında uygulanır.

MADDE 26. — Çırağın yetiştirilmesi için lüzumlu okul ve kurs giderleri Milli Eğitim Bakanlığı bütçesinde ayrı bir maddeye konulacak tahsisatla karşılanır.

MADDE 27. — Çırağın yetiştirilmesi ile ilgili hususlar Çıraklık Kurulunca hazırlanıp Milli Eğitim Bakanlığınca onaylanacak yönetmelikte belirtilir.

BÖLÜM - IV

Kalfalık ve ustalık imtihanları ve imtihan kurulları

MADDE 28. — 1. Çırak, çıraklık süresinin sonunda bu süreyi tamamladığını tevsik şartı ile, kendi sanatı için tertiplenecek ilk kalfalık imtihanına girmek zorundadır.

2. Kalfalık imtihanının amacı, çırağın kendi sanatının ihtiva ettiği maharet ve işlemleri kâfi derecede bir emniyet ve ehliyetle ve yalnız başına icra ve ifaya muktedir olup olmadığı, sanatında kullanılan araç ve gereçlerin özellikleriyle bunların işletilmesi ve kullanılmasına ait lüzumlu sanat bilgilerine sahip bulunup bulunmadığı ve sanatı ile ilgili teorik meslek derslerinden kendisine öğretilen konuları iyice kavrayıp kavramadığı hususlarını tespit etmektir.

3. Kalfalık imtihanında başarı gösteremiyen çıraklar 17 nci madde hükmüne göre çırak olarak çalışmakla beraber, 6 ay sonra açılacak imtihana girme hakkını haizdirler. Bunda da başarı gösteremedikleri takdirde müteakıp iki imtihana daha girebilirler. Bu suretle 4 defa yapılacak imtihan sonunda kalfa ehliyeti alamıyan çıraklar imtihan haklarını kaybetmiş olurlar.

4. İlkokula dayalı ve en az iki yıl meslek öğrenimi veren okullardan mezun olanlar kalfalık imtihanına girebilirler.

Millet Meclisinin Kabul Ettiği Metin

MADDE 24. — Teorik meslek dersleri programlarının çırağın sanatını etraflı bir şekilde öğrenmesine doğrudan doğruya yardımcı olacak konuları içine alması ve pratik çalışmalara paralel olarak işlenmesi gereklidir.

MADDE 25. — Çıraklar için haftada en çok 8 saatlik teorik ve pratik meslek kursları düzenlenir. Bu sürenin yarısı iş saatlerinde, yarısı da iş saatleri dışında uygulanır.

MADDE 26. — Çırağın yetiştirilmesi için lüzumlu okul ve kurs giderleri Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinde ayrı bir maddeye konulacak tahsisatla karşılanır.

Madde 27. — Çırağın yetiştirilmesi ile ilgili hususlar Çıraklık Kurulunca hazırlanıp Millî Eğitim Bakanlığınca onaylanacak yönetmelikte belirtilir.

BÖLÜM - IV

Kalfalık ve Ustalık İmtihanları ve İmtihan Kurulları

MADDE 28. — 1.Çırak, çıraklık süresinin sonunda bu süreyi tamamladığını tevsik şartı ile, kendi sanatı için tertiplenecek ilk kalfalık imtihanına girmek zorundadır.

2. Kalfalık imtihanının amacı, çırağın kendi sanatının ihtiva ettiği maharet ve işlemleri kâfi derecede bir emniyet ve ehliyetle ve yalnız başına icra ve ifaya muktedir olup olmadığı, sanatında kullanılan araç ve gereçlerin özellikleriyle bunların işletilmesi ve kullanılmasına ait lüzumlu sanat bilgilerine sahip bulunup bulunmadığı ve sanatı ile ilgili teorik meslek derslerinden kendisine öğretilen konuları iyice kavrayıp kavramadığı hususlarını tespit etmektir.

3. Kalfalık imtihanında başarı gösteremeyen çıraklar 17 nci madde hükmüne göre çırak olarak çalışmakla beraber, 6 ay sonra açılacak imtihana girme hakkını haizdirler. Bunda da başarı gösteremedikleri takdirde müteakıp iki imtihana daha girebilirler. Bu suretle 4 defa yapılacak imtihan sonunda kalfa ehliyeti alamayan çıraklar imtihan haklarını kaybetmiş olurlar.

4. İlkokula dayalı ve en az iki yıl meslek öğrenimi veren okullardan mezun olanlar kalfalık imtihanına girebilirler.

Geçici Komisyonun Kabul Ettiği Metin

MADDE 24. — Millet Meclisi metninin 24 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 25. — Millet Meclisi metninin 25 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 26. — Millet Meclisi metninin 26 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 27. — Millet Meclisi metninin 27 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 28. — Millet Meclisi metninin 28 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Cumhurbaşkanınca Geri Gönderilen Metin

MADDE 29. — 1. Kalfalık imtihanı her sanat için Çıraklık Kurulunca tespit edilecek tarihlerde ve yerlerde yapılır.

2. Kalfalık imtihan kurulları, mahallî Çıraklık Eğitimi Komitelerince aşağıdaki müesseselerden aday gösterilecek 10 kişi arasından valilikçe seçilecek 5 asıl, 5 yedek üyeden meydana gelir. Kurul üyeleri aralarında bir başkan seçer.

a) Mahallî Çıraklık Eğitimi Komitesinden bir asıl, bir yedek,

b) İlgili dernek üyelerinden üç asıl, üç yedek,

c) Millî Eğitim Bakanlığı temsilcisi bir asıl, bir yedek.

3. İmtihan kurullarında aşağıda belirtilmiş olan kimseler görev alamazlar.

a) Çırağın veli veya kanuni mümessili ile üçüncü dereceye kadar olan akrabaları,

b) Çırağın çalıştığı işyeri sahibi veya kanuni temsilcisi, çırağı yetiştiren ustası.

Yukarda belirtilmiş bulunan üyeler imtihan heyeti toplanmadan önce keyfiyeti imtihan kurulu başkanına bildirmeye mecburdurlar.

4. Çıraklar kalfalık imtihanlarına, bulundukları şehirlerde girmeye mecburdurlar. Çıraklık Eğitimi Komitesi lüzum gördüğü takdirde başka bir yerde imtihana girebilirler.

MADDE 30. — Kendi sanatında kalfa ehliyet belgesi almamış olanların kalfa unvanı ile çalışmaları yasaktır.

MADDE 31. — Kalfalık imtihanı, sanatın özelliğine göre çıraklık süresinde verilen teorik ve pratik bilgilerden yapılır. İmtihanlar Çıraklık Kurulunun hazırlayacağı ve Millî Eğitim Bakanlığının onaylayacağı yönetmeliğe göre yapılır.

MADDE 32. — 507 sayılı Kanuna tabi işyerlerinde çalışan çıraklar kalfa belgesi aldıktan sonra, iki yıllık süre içinde çalıştığı işyeri sahibinin veya vekilinin muvafakatını almadan başka bir işyerine giremezler.

Ancak, bu süre içinde kalfanın ayrılmasını gerektiren gerçek sebepler mevcut ise bu husus ilgili çıraklık komitesince tespit olunur ve taraflara bildirilir.

Tespit olunan durum kalfanın ayrılmasını gerektirdiği takdirde, işyeri sahibi veya kanuni temsilcisi kalfaya yazılı bir muvafakatname verir. Kalfa bu belgeyi aldıktan sonra işinden ayrılır ve çalışacağı işyeri sahibine mezkûr belgeyi vermek suretiyle yeni işine başlar.

Millet Meclisinin Kabul Ettiği Metin

MADDE 29. — 1. Kalfalık imtihanı her sanat için Çıraklık Kurulunca tespit edilecek tarihlerde ve yerlerde yapılır.

2. Kalfalık imtihan kurulları, mahallî Çıraklık Eğitimi Komitelerince aşağıdaki müesseselerden aday gösterilecek 10 kişi arasından valilikçe seçilecek 5 asıl, 5 yedek üyeden meydana gelir. Kurul üyeleri aralarında bir başkan seçer.

- a) Mahallî Çıraklık Eğitimi Komitesinden bir asıl, bir yedek,
- b) İlgili dernek üyelerinden üç asıl, üç yedek,
- c) Millî Eğitim Bakanlığı temsilcisi bir asıl, bir yedek.

3. İmtihan kurullarında aşağıda belirtilmiş olan kimseler görev alamazlar.

- a) Çırağın vâli veya kanunî mümessili ile üçüncü dereceye kadar olan akrabaları,
- b) Çırağın çalıştığı işyeri sahibi veya kanunî temsilcisi, çırağı yetiştiren ustası.

Yukarıda belirtilmiş bulunan üyeler imtihan heyeti toplanmadan önce keyfiyeti imtihan kurulu başkanına bildirmeye mecburdurlar.

4. Çıraklar kalfalık imtihanlarına, bulundukları şehirlerde girmeye mecburdurlar. Çıraklık Eğitimi Komitesi izum gördüğü takdirde başka bir yerde imtihana girebilirler.

MADDE 30. — Kendi sanatında kalfa ehliyet belgesi almamış olanların kalfa unvanı ile çalışmalarını yasaktır.

MADDE 31. — Kalfalık imtihanı, sanatın özelliğine göre çıraklık süresinde verilen teorik ve pratik bilgilerden yapılır. İmtihanlar Çıraklık Kurulunun hazırlayacağı ve Millî Eğitim Bakanlığının onaylayacağı yönetmeliğe göre yapılır.

MADDE 32. — 567 sayılı Kanuna tabi işyerlerinde çalışan çıraklar kalfa belgesi aldıktan sonra, iki yıllık süre içinde çalıştığı işyeri sahibinin veya vekilinin muvafakatini almadan başka bir işyerine giremezler.

Ancak, bu süre içinde kalfanın ayrılmasını gerektiren gerçek sebepler mevcut ise bu husus ilgili çıraklık komitesince tespit olunur ve taraflara bildirilir.

Tespit olunan durum kalfanın ayrılmasını gerektirdiği takdirde, işyeri sahibi veya kanunî temsilcisi kalfaya yazılı bir muvafakatname verir. Kalfa bu belgeyi aldıktan sonra işinden ayrılır ve çalışacağı iş-

Geçici Komisyonun Kabul Ettiği Metin

MADDE 29. — Millet Meclisi metninin 30 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 30. — Millet Meclisi metninin 30 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 31. — Millet Meclisi metninin 31 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 32. — Millet Meclisi metninin 32 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 33. — 1. Kalfa ehliyet belgesini aldıktan sonra sanatında en az üç yıl kalfa olarak fiilen çalışmış olan ve bu süre içinde açılacak geliştirme kurslarına devam ederek başarı göstermiş bulunanlar, kendi sanatları için açılacak ustalık imtihanına girebilirler.

2. İmtihanda başarı gösteremeyen kalfalar bundan sonra açılacak ustalık imtihanına girmeyi arzu ettikleri takdirde bu husustaki müracaatlarını yazılı olarak ilgili çıraklık kuruluna bildirirler. Kurullar bu müracaatları nazara alır ve durum imtihan gününden en az bir hafta önce ilgiye ve imtihan kurulu başkanına intikal ettirirler.

3. Lise dengi meslekî ve teknik öğretim okulları mezunlarına imtihansız ustalık belgesi verilir.

MADDE 34. — 1. Ustalık imtihanı, her sanat için Çıraklık Kurulunca lüzum gösterilecek ve Millî Eğitim Bakanlığınca onaylanacak yerlerde teşkil edilecek imtihan kurulları tarafından yapılır. Ustalık imtihan kurulları, mahallî çıraklık eğitimi komitesince aşağıdaki müesseselerden aday gösterilecek 14 kişi arasından Valilikçe seçilecek 7 asıl ve 7 yedek üyeden meydana gelir. Başkan Millî Eğitim Bakanlığınca atanır.

- a) Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilâtından iki temsilci,
- b) Adayın iştigal ettiği kendi meslekî kuruluşundan iki temsilci,
- c) Ticaret ve Sanayi Odasından bir temsilci,
- (Ticaret ve Sanayi Odasının ayrı ayrı kurulduğu yerlerde ilgili oda temsilcisi)
- d) Mahallî Esnaf Dernekleri Birliğinden bir temsilci.

2. Ustalık imtihan kurullarında bu kanunun 29 ncu maddesinin üçüncü fıkra ve bentlerinde zikri geçen kimseler görev alamazlar.

MADDE 35. — Ustalık imtihanının amacı adayın sanatının gerektirdiği yetki ile bütün maharet ve işlemlerin tam bir ehliyet ve müstakillen icraya muktedir ve sanatı ile ilgili olan lüzumlu bütün teorik meslek bilgilerine sahibolup olmadığını tespit etmektir.

Millet Meclisinin Kabul Ettiği Metin

yeri sahibine mezkûr belgeyi vermek suretiyle yeni işine başlar.

MADDE 33. — 1. Kalfa ehliyet belgesini aldıktan sonra sanatında en az üç yıl kalfa olarak fiilen çalışmış olan ve bu süre içinde açılacak geliştirme kurslarına devam ederek başarı göstermiş bulunanlar, kendi sanatları için açılacak ustalık imtihanına girebilirler.

2. İmtihanda başarı gösteremeyen kalfalar bundan sonra açılacak ustalık imtihanına girmeyi arzu ettikleri takdirde bu husustaki müracaatlarını yazılı olarak ilgili çıraklık kuruluna bildirirler. Kurullar bu müracaatları nazara alır ve durum imtihan gününden en az otuz gün önce ilgiliye ve imtihan kurulu başkanına intikal ettirirler.

3. Lise dengi mesleki ve teknik öğretim okulları mezunlarına imtihansız ustalık belgesi verilir.

MADDE 34. — 1. Ustalık imtihanı, her sanat için Çıraklık Kurulunca lüzum gösterilecek ve Millî Eğitim Bakanlığınca onaylanacak yerlerde teşkil edilecek imtihan kurulları tarafından yapılır. Ustalık imtihan kurulları mahallî çıraklık eğitimi komitesince aşağıdaki müesseselerden aday gösterilecek 14 kişi arasından valilikçe seçilecek 7 asil ve 7 yedek üyeden meydana gelir. Başkan Millî Eğitim Bakanlığınca atanır.

- a) Millî Eğitim Bakanlığı teşkilâtından iki temsilci,
- b) Adayın iştigal ettiği kendi mesleki kuruluşundan iki temsilci,
- c) Ticaret ve Sanayi Odasından bir temsilci,
(Ticaret ve Sanayi Odasının ayrı ayrı kurulduğu yerlerde ilgili oda temsilcisi)
- d) Mahallî Esnaf Dernekleri Birliğinden bir temsilci)

2. Ustalık imtihan kurullarında bu kanunun 29 ncu maddesinin üçüncü fıkra ve bentlerinde zikri geçen kimseler görev alamazlar.

MADDE 35. — Ustalık imtihanının amacı adayın sanatının gerektirdiği yetki ile bütün maharet ve işlemlerin tam bir ehliyet ve müstakillen icraya muktedir ve sanatı ile ilgili olan lüzumlu bütün teorik meslek bilgilerine sahibolup olmadığını tespit etmektir.

Geçici Komisyonun Kabul Ettiği Metin

MADDE 33. — Millet Meclisi metninin 33 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 34. — Millet Meclisi metninin 34 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 35. — Millet Meclisi metninin 35 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Cumhurbaşkanınca Geri Gönderilen Metin

MADDE 36. — İmtihani kazanan kalfalara ustalık ehliyetnamesi verilir. Ehliyetnamenin şekli Millî Eğitim Bakanlığınca tespit olunur. Ehliyetname imtihan kurulu üyeleri tarafından imzalandıktan sonra valilikçe onaylanır.

Kalfalık ehliyetnameleri de aynı usul ve esaslar dairesinde tanzim, imza ve onaylanır.

MADDE 37. — 1. Ustalık ehliyetnamesi, sahibinin o sanatta tam manasiyle ehil olduğunu ve (usta) unvanını taşıyabileceğini bildiren bir belgedir. Bu belgeye sahibolmıyanların (usta) unvanı ile çalışmaları ve çalıştırılmaları yasaktır.

2. Ancak, ustalık ehliyetnamesine sahibolanlar müstakillen iş yapmak üzere işyeri açabilir. İşyeri açan ustalar ehliyetnamelerini işyerine asmakla zorunludurlar.

MADDE 38. — Yabancı memleketlerden alınmış olan kalfalık, ustalık veya dengi belgelerin Çıraklık Kurulunun mütalâası alınarak muadelti Millî Eğitim Bakanlığınca karara bağlanır.

MADDE 39. — Kalfalık ve ustalık imtihanı kurullarına seçilecek üyelerin nitelikleri, görev ve süreleri ile kalfa ve usta olacakların imtihan şekil ve usulleri, imtihanda başarı derece ve şartları, imtihan hakları, zamanları, yerleri ve sair hususlar Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikte belirtilir.

MADDE 40. — İmtihan yönetmeliği hükümlerinin ihlali veya imtihan kurulları üyelerinin görevlerini kötüye kullanmaları halinde Millî Eğitim Bakanlığı imtihanı iptal eder ve en kısa bir süre içinde yenilenmesini sağlar.

MADDE 41. — Kalfalık ve ustalık imtihanları ile ilgili idari masraflar 26 ncı maddeye göre Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesine konacak tahsisattan karşılanır.

MADDE 42. — Bu kanuna göre usta unvanını alanlardan yapı kalfası olanların vasıfları, ne şekilde yetiştirilebilecekleri, yetkileri ve sorumlulukları Bayındırlık, İmar ve İskân ve Millî Eğitim Bakanlıkları tarafından müştereken hazırlanacak bir yönetmelikle tespit olunur.

Millet Meclisinin Kabul Ettiği Metin

MADDE 36. — İmtihani kazanan kalfalara ustalık ehliyetnamesi verilir. Ehliyetnamenin şekli, Millî Eğitim Bakanlığı ve sanatkâr teşkilâtının en üst kademesindeki kuruluşla birlikte tespit edilir. Ehliyetname, imtihan kurulu üyeleri tarafından imzalandıktan ve valilikçe onaylandıktan sonra ilgili sanatkâr teşkilâtı tarafından verilir.

Kalfalık ehliyetnemeleri de aynı usul ve esaslar dairesinde tanzim, imza ve tevzi edilir.

MADDE 37. — 1. Ustalık ehliyetnamesi, sahibinin o sanatta tam manasıyla ehil olduğunu ve (usta) unvanını taşıyabileceğini bildiren bir belgedir. Bu belgeye sahip olmayanların (usta) unvanı ile çalışmaları ve çalıştırılmaları yasaktır.

2. Ancak, ustalık ehliyetnamesine sahibolanlar müstakillen iş yapmak üzere işyeri açabilir. İşyeri açan ustalar ehliyetnamelerini işyerine asmakla zorunludurlar.

MADDE 38. — Yabancı memleketlerden alınmış olan kalfalık, ustalık veya dengi belgelerin Çıraklık Kurulunun mütalâası alınarak muadeleti Millî Eğitim Bakanlığınca karara bağlanır.

MADDE 39. — Kalfalık ve ustalık imtihanı kurullarına seçilecek üyelerin nitelikleri, görev ve süreleri ile kalfa ve usta olacakların imtihan şekil ve usulleri, imtihanda başarı derece ve şartları, imtihan hakları, zamanları, yerleri ve sair hususlar Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikte belirtilir.

MADDE 40. — İmtihan yönetmeliği hükümlerinin ihlâl veya imtihan kurulları üyelerinin görevlerini kötüye kullanmaları halinde Millî Eğitim Bakanlığınca imtihanı iptal eder ve en kısa bir süre içinde yenilenmesini sağlar.

MADDE 41. — Kalfalık ve ustalık imtihanları ile ilgili idarî masraflar 26 ncı maddeye göre Millî Eğitim Bakanlığınca Bütçesine konacak tahsisattan karşılanır.

MADDE 42. — Bu Kanuna göre usta unvanını alanlardan yapı kalfası olanların vasıfları, ne şekilde yetiştirilebilecekleri, yetkileri ve sorumlulukları Bayındırlık, İmar ve İskân ve Millî Eğitim bakanlıkları tarafından müştereken hazırlanacak bir yönetmelikle tespit olunur.

Geçici Komisyonun Kabul Ettiği Metin

MADDE 36. — Millet Meclisi metninin 36 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 37. — Millet Meclisi metninin 37 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 38. — Millet Meclisi metninin 38 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 39. — Millet Meclisi metninin 39 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 40. — Millet Meclisi metninin 40 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 41. — Millet Meclisi metninin 41 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 42. — Millet Meclisi metninin 42 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Cumhurbaşkanınca Geri Gönderilen Metin

BÖLÜM - V

Teşkilât

MADDE 43. — Çıraklık Kurulu, aşağıdaki kuruluşların temsilcilerinden teşekkül eder.

1. Millî Eğitim Bakanlığı Meslekî ve Teknik Öğretim Müsteşarı veya temsilcisi,
2. Millî Eğitim Bakanlığı İnsangücü Eğitimi Genel Müdürlüğü temsilcisi,
3. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Küçük Sanatlar Dairesi Başkanlığı temsilcisi,
4. Çalışma Bakanlığı temsilcisi,
5. Ticaret Bakanlığı temsilcisi,
6. Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyon Başkanı veya temsilcisi,
7. Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği temsilcisi,
8. En çok işçiyi temsil eden işçi Sendikaları Konfederasyonu temsilcisi,
9. Türkiye İnşaat, Sürveyan ve Kalfaları Cemiyeti temsilcisi.

MADDE 44. — Kurulun Başkanı Millî Eğitim Bakanlığı Meslekî Teknik Öğretim Müsteşarı veya temsilcisidir. Kurulun sekreterlik işleri Millî Eğitim Bakanlığı İnsangücü Eğitimi Genel Müdürlüğünce yürütülür.

MADDE 45. — Kurul en az üç ayda bir defa başkanın çağrısı ile veya lüzumu halinde üyelerden üçünün isteği üzerine toplanır. Kurul gündemdeki konuları görüşerek karara bağlar. Kararlar çoğunlukla alınır.

MADDE 46. — Çıraklık Kurulu aşağıdaki işleri görür :

1. Gerek bu kanun gerekse bu kanuna göre çıkarılacak olan yönetmelikler hükümlerinin uygulanmasını, kontrol ve denetlenmesini ve bu amaçla diğer Bakanlık ve kuruluşlarla işbirliğini sağlamak,
2. Çırağın, kalfanın ve ustanın yetiştirilmesi, imtihanlarının yapılması, imtihan komisyonlarının kurulması ve çalışmasını gösteren yönetmelikleri hazırlamak ve Millî Eğitim Bakanlığına sunmak,
3. Lüzumu halinde gerekli göreceği kısa ve uzun süreli ihtisas komisyonları kurmak ve onların çalışmalarını değerlendirmek,
4. Çıraklık sözleşmelerinin modelini hazırlamak,
5. Mesleklerle ve kademelere göre imtihan günlerini, yerlerini ve usullerini tespit etmek,
6. Bu kanun hükümlerini yerine getirmek üzere gerekli diğer işleri yapmak.

Millet Meclisinin Kabul Ettiği Metin

BÖLÜM - V

Teşkilât

MADDE 43. — Çıraklık Kurulu aşağıdaki kuruluşların temsilcilerinden teşekkül eder:

1. Millî Eğitim Bakanlığı Meslekî ve Teknik Öğretim Müsteşarı veya Yardımcısı,
2. Millî Eğitim Bakanlığının ilgili genel müdürlüğü temsilcisi,
3. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Küçük Sanatlar Dairesi Başkanı veya Yardımcısı,
4. Çalışma Bakanlığı Temsilcisi,
5. Ticaret Bakanlığı Temsilcisi,
6. Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu Başkanı veya Temsilcisi,
7. Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Temsilcisi,
8. En çok işçiyi temsil eden İşçi Sendikaları Konfederasyonu Temsilcisi.

MADDE 44. — Kurulun Başkanı Millî Eğitim Bakanlığı Meslekî ve Teknik Öğretim Müsteşarı veya Yardımcısıdır. Kurulun sekreterlik işleri Millî Eğitim Bakanlığınca tespit edilecek bir genel müdürlükçe yürütülür.

MADDE 45. — Kurul en az üç ayda bir defa başkanın çağrısı ile veya lüzumu halinde üyelerden üçünün isteği üzerine toplanır. Kurul gündemdeki konuları görüşerek karara bağlar. Kararlar çoğunlukla alınır.

MADDE 46. — Çıraklık Kurulu aşağıdaki işleri görür :

1. Gerek bu Kanun gerekse bu Kanuna göre çıkarılacak olan yönetmelikler hükümlerinin uygulanmasını, kontrol ve denetlenmesini ve bu amaçla diğer Bakanlık ve kuruluşlarla işbirliğini sağlamak,
2. Çırağın, kalfanın ve ustanın yetiştirilmesi, imtihanlarının yapılması, imtihan komisyonlarının kurulması ve çalışmasını gösteren yönetmelikleri hazırlamak ve Millî Eğitim Bakanlığına sunmak,
3. Lüzumu halinde gerekli göreceği kısa ve uzun süreli ihtisas komisyonları kurmak ve onların çalışmalarını değerlendirmek,
4. Çıraklık sözleşmelerinin modelini hazırlamak,
5. Mesleklere ve kademelere göre imtihan günlerini, yerlerini ve usullerini tespit etmek,
6. Bu Kanun hükümlerini yerine getirmek üzere gerekli diğer işleri yapmak.

Geçici Komisyonun Kabul Ettiği Metin

MADDE 43. — Millet Meclisi metninin 43 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 44. — Millet Meclisi metninin 44 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 45. — Millet Meclisi metninin 45 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 46. — Millet Meclisi metninin 46 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Cumhurbaşkanınca Geri Gönderilen Metin

MADDE 47. — Çıraklık Kurulunun uygun göreceği şehirlerde kurulca alınacak kararın yayını tarihinden itibaren en geç 6 ay içinde Millî Eğitim Bakanlığınca mahallî çıraklık eğitimi komiteleri kurur. Bu komiteler aşağıdaki kurumların temsilcilerinden teşekkül eder.

1. Millî Eğitim müdürü veya temsilcisi,
2. Esnaf ve Sanatkârlar Dernekleri Birliği Başkanı veya temsilcisi,
3. Mahallî Esnaf ve Sanatkârlar Dernekleri Birliği Başkanlar Meclisince seçilecek üç temsilci,
4. Ticaret ve Sanayi Odası temsilcisi,
5. Millî Eğitim Müdürlüğünce meslek okullarından seçilecek bir temsilci.

MADDE 48. — Çıraklık Eğitimi Komitesinin birinci başkanı Millî Eğitim Müdürü veya temsilcisi, ikinci başkanı mahallin birlik başkanıdır. Gerekirse komite toplantılarına başkanın isteği ile müşavir üyeler de alınabilir.

MADDE 49. — Çıraklık Eğitimi Komitesi, gerekli gördüğü hallerde meslek komiteleri ile ihtisas komiteleri kurarak mesleğin gelişmesini sağlamaya çalışır.

MADDE 50. — Toplantıya katılan komite başkan ve ikinci başkanı ve üyelere ve müşavir üyelere, meslek ve ihtisas komitelerinde çalışanlara ve imtihan kuruluyelerine kamu hukuku veya özel hukuk hükümlerine tabi yerlerde veya işlerde çalışıp çalışmadıklarına bakılmaksızın yollukları ve memur olmayanlar için huzur hakları Millî Eğitim Bakanlığı bütçesine bu maksatla konacak ödenekten ödenir. Bu ödemelerin miktarı Maliye ve Millî Eğitim Bakanlığınca tespit edilir.

Komitelerin büro işleri Millî Eğitim Bakanlığı teşkilâtının o mahaldeki en yüksek derece ve mevkiideki idarî temsilcisi tarafından tespit edilecek mahalde yürütülür.

MADDE 51. — Komite üyeleri, komitenin çalışma tarzı ve faaliyeti ile ilgili hususlar Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanacak yönetmeliğin komitelere ait bölümünde belirtilir.

Millet Meclisinin Kabul Ettiği Metin

MADDE 47. — Çıraklık Kurulunun uygun göreceği şehirlerde kurulan alınacak kararın yayımı tarihinden itibaren en geç 6 ay içinde Milli Eğitim Bakanlığınca mahallî çıraklık eğitimi komiteleri kurulur. Bu komiteler aşağıdaki kurumların temsilcilerinden teşekkül eder.

1. Milli Eğitim müdürü veya temsilcisi,
2. Esnaf ve Sanatkarlar Dernekleri Birliği Başkanı veya temsilcisi,
3. Mahallî Esnaf ve Sanatkarlar Dernekleri Birliği Başkanlar Meclisince seçilecek üç temsilci,
4. Ticaret ve Sanayi Odası temsilcisi,
5. Milli Eğitim Müdürlüğünce meslek okullarından seçilecek bir temsilci.

MADDE 48. — Çıraklık Eğitimi Komitesinin birinci başkanı Milli Eğitim Müdürü veya temsilcisi, ikinci başkanı mahallî birlik başkanıdır. Gerekirse komite toplantılarına başkanın isteği ile müşavir üyeler de alınabilir.

MADDE 49. — Çıraklık Eğitimi Komitesi, gerekli görüldüğü hallerde meslek komiteleri ile ihtisas komiteleri kurarak mesleğin gelişmesini sağlamaya çalışır.

MADDE 50. — Toplantıya katılan komite başkanı ve ikinci başkanı ve üyelere ve müşavir üyelere, meslek ve ihtisas komitelerinde çalışanlara ve imtihan kuralı üyelerine kamu hukuku veya özel hukuk hükümlerine tabi yerlerde veya işlerde çalışıp çalışmadıklarına bakılmaksızın yollukları ve menzur olmayanlar için burur hakları Milli Eğitim Bakanlığı bütçesine bu maksatla konacak ödenekten ödenir. Bu ödemelerle müddetli Maliye ve Milli Eğitim Bakanlığınca tespit edilir.

Komitelerin büro işleri Milli Eğitim Bakanlığı teşkilatına o mahaldeki en yüksek derece ve mevkiideki idari temsilcisi tarafından tespit edilecek mahalde yürürlüktedir.

MADDE 51. — Komite üyeleri, komitenin çalışmaları için ve faaliyetleri ile ilgili hususlar Milli Eğitim Bakanlığınca kararlaştırılarak yürürlükte olan komitelere ait bütçesinde belirtilir.

Geçici Komisyonun Kabul Ettiği Metin

MADDE 47. — Millet Meclisi metninin 47 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 48. — Millet Meclisi metninin 48 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 49. — Millet Meclisi metninin 49 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 50. — Millet Meclisi metninin 50 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 51. — Millet Meclisi metninin 51 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÖLÜM - VI

Cezai hükümler

MADDE 52. — Bu kanunun, 13, 14, 15, 16, 20, 30, 32 ve 37 nci maddelerindeki hükümleri yerine getirmiyenler, 250 liradan 500 liraya kadar para cezası ile cezalandırılır.

Tekerrürü halinde cezalar iki kat hükmolunur.

Para cezasının takdiri mahallî çıraklık eğitimi komitesine aittir. Verilen cezaya 7 gün zarfında sulh ceza mahkemesine itiraz edilebilir, itiraz edilmeyen cezalar kesinleşir. Kesinleşen ceza miktarı 15 gün içinde mahallî vergi dairesine ödenir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Aşağıdaki şartları haiz bulunanlar bu kanunun o şehirde uygulanmaya başladığı tarihten itibaren üç yıl içinde açılacak kalfalık ve ustalık imtihanlarına girmeye mecburdurlar.

1. Kalfalık imtihanına girebilmek için :

a) İmtihana girecekleri sanatta, o sanat için bu kanuna göre tespit edilecek çıraklık süresinin en az 1,5 misli çalışmış olduklarını usulüne uygun olarak tevsik etmek,

b) Okur - yazar olmak.

2. Ustalık imtihanına girebilmek için :

a) İmtihana girecekleri sanatta, o sanat için bu kanuna göre tespit edilecek çıraklık ve kalfalık süreleri toplamının en az 1,5 misli çalışmış olduklarını usulüne uygun olarak tevsik etmek,

b) Okur - yazar olmak.

GEÇİCİ MADDE 2. — Yapılacak kalfalık ve ustalık imtihanlarında başarı gösterenlere usulüne göre (kalfalık belgesi) veya (ustalık belgesi) verilir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar mevcut mevzuat esasları dairesinde kalfalık ve ustalık belgeleri almış bulunanların belgeleri kalfalık ve ustalık imtihan kurullarınca uydukları derecelere göre değiştirilir.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu kanunun uygulamaya girdiği tarihte meslek ve sanatını bizatihi usta durumunda yöneten ve aynı zamanda işyeri sahibi olarak en az 2 sene çalışmış olanlara usta ehliyeti imtihansız olarak verilir. Ancak durumlarının mesleki teşekküllerden alınacak ve Çıraklık Eğitimi Komitesince uygun bulunacak bir belge ile tevsiki şarttır.

Millet Meclisinin Kabul Ettiği Metin

BÖLÜM - VI

Cezaî Hükümler

MADDE 52. — Bu Kanunun, 13, 14, 15, 16, 20, 30, 32 ve 37 nci maddelerindeki hükümleri yerine getirmeyenler, 500 liradan 1 000 liraya kadar para cezası ile cezalandırılır.

Tekerrürü halinde cezalar iki kat hükmolunur.

Para cezasının takdiri mahallî çıraklık eğitimi komitesine aittir. Verilen cezaya 7 gün zarfında Sulh Ceza Mahkemesine itiraz edilebilir, itiraz edilmeyen cezalar kesinleşir. Kesinleşen ceza miktarı 15 gün içinde mahallî vergi dairesine ödenir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Aşağıdaki şartları haiz bulunanlar bu kanunun o şehirde uygulanmaya başladığı tarihten itibaren üç yıl içinde açılacak kalfalık ve ustalık imtihanlarına girmeye mecburdurlar.

1. Kalfalık imtihanına girebilmek için :

a) İmtihana girecekleri sanatta, o sanat için bu kanuna göre tespit edilecek çıraklık süresinin en az 1,5 misli çalışmış olduklarını usulüne uygun olarak tevsik etmek,

b) Okur - yazar olmak.

2. Ustalık imtihanına girebilmek için :

a) İmtihana girecekleri sanatta, o sanat için bu kanuna göre tespit edilecek çıraklık ve kalfalık süreleri toplamının en az 1,5 misli çalışmış olduklarını usulüne uygun olarak tevsik etmek,

b) Okur - yazar olmak.

GEÇİCİ MADDE 2. — Yapılacak kalfalık ve ustalık imtihanlarında başarı gösterenlere usulüne göre (kalfalık belgesi) veya (ustalık belgesi) verilir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar mevcut mevzuat esasları dairesinde kalfalık ve ustalık belgeleri almış bulunanların belgeleri kalfalık ve ustalık imtihan kurullarınca uydukları derecelere göre değiştirilir.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanunun uygulamaya girdiği tarihte meslek ve sanatını bizzatıhi usta durumunda yöneten ve aynı zamanda işyeri sahibi olarak en az 2 sene çalışmış olanlara usta ehliyeti imtihan-sız olarak verilir. Ancak durumlarının mesleki teşekküllerden alınacak ve Çıraklık Eğitimi Komitesince uygun bulunacak bir belge ile tevsiki şarttır.

Geçici Komisyonun Kabul Ettiği Metin

MADDE 52. — Millet Meclisi metninin 52 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Millet Meclisi metninin geçici 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Millet Meclisi metninin geçici 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Millet Meclisi metninin geçici 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 4. — Millet Meclisi metninin geçici 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Cumhurbaşkanınca Geri Gönderilen Metin

MADDE 53. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 54. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Millet Meclisinin Kabul Ettiği Metin

MADDE 53. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 54. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Geçici Komisyonun Kabul Ettiği Metin

MADDE 53. — Millet Meclisi metninin 53 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 54. — Millet Meclisi metninin 54 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

